Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valitusasiassa 2628/2026

Rakennus- ja ympäristölautakunta 03.11.2026
1851/11.01.00.05/2026

Muutoksenhaunalainen päätös
Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta 18.8.2026 § 82
Kyseessä on Maanrakennus K. Viitaharju Oy:lle myönnetty maa-aineslain mukainen lupa maa-aineksen ottotoiminnalle.

Valittaja
Maanrakennus K. Viitaharju Oy.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on pyytänyt Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunnalta lausuntoa valituksesta, joka on tehty lautakunnan päätöksestä 18.8.2026 § 82. Lausuntopyyntö toimitettiin 6.10.2026 ja lausunto pyydettiin toimittamaan 16.11.2026 mennessä.

Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolten esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä.

Valituksen vaatimukset
1. Ottoetäisyys naapurin rajaan on tulee määrätä (5) metriin, kohta 9.
2. Törmäpääskyselvitys on poistettava, kohta 5.
3. Alueen ylisyvän kohdan täyttö on poistettava lupamääräyksistä, kohta 3.

Perustelut
1. Ottoetäisyys naapurin rajaan ei perustu lakiin, vaan on suositus. Lisäksi emme ole lukuisista erilaisista toimenpiteistä huolimatta tavoittaneet naapurikiinteistön omistajaa, jotta olisimme voineet tehdä sopimuksen viiden metrin suojavyöhykkeestä naapurikiinteistön rajaan. Viiden metrin etäisyyden mukaisesti on ottoalueen reunat helpompi saattaa vaadittuun kaltevuuteen ja sekä varmistaa riittävä maa-ainesmäärä alueelle vaadittaviin maisemointiin.
2. Alueella ei ole törmäpääskyn pesimiseen rakentamia pesäkoloja havaittavissa. Lisäksi kaikki rintaukset ovat niin loivia, että törmäpääsky ei pesi petovaaran takia loivilla rinteillä. Vaadittu selvityksen tekeminen viivästyttää toimia alueella vuoden verran, koska selvitys voidaan tehdä luotettavasti kesä-heinäkuun aikana pääskysten pesinnän aikaan. Koska alueella ei ole havaittaissa missään kohdin pesäkoloja, ei lintujen pesiminen ole missään vaiheessa otaksuttavaa alueella. Myös lupaa varten tehdyssä luontoselvityksessä ei havaittu törmäpääskyjen pesäkoloja eikä myöskään tarkastuksen yhteydessä 28.4.2026 ei havaittu pääskyjen pesäkoloja.
3. Alueen ylisyvän oton täyttövaatimus on poistettava luvasta, koska otto on tapahtunut jo aiempien lupien aikana silloin vaadittujen lupamääräysten mukaisesti. Alueella on tapahtunut maa-ainesten ottotoimintaa jo 1989 alkaen, jolloin ottosyvyyden etäisyys pohjaveteen on ollut vain yksi metri.

Lausunto valitukseen
Valittaja vaatii kiinteistörajaan jätettävän suojaetäisyyden muuttamista kymmenestä metristä viiteen metriin.

Lautakunta katsoo, että kymmenen metrin suojaetäisyys on tarpeellinen maa-aineslain 11 §:n nojalla ottamistoiminnan turvallisen toteuttamisen,

alueen jälkihoidon sekä naapurikiinteistön oikeuksien turvaamiseksi. Kymmenen metrin suojaetäisyys on ollut käytössä myös alueen aiemmissa luvissa. Kiinteistön eteläosassa 10 metrin suojaetäisyys ei täyty, minkä vuoksi määräyksellä on pyritty ehkäisemään mahdollisia ottotoiminnasta aiheutuvia lisähaittoja kiinteistön pohjoispuolella.
Maa-ainesten ottaminen -oppaassa suositellaan soran ottamisalueilla vähintään kymmenen metrin suojaetäisyyttä naapurikiinteistön rajaan. Tätä pienempi etäisyys oppaan mukaan edellyttää naapurin kirjallista suostumusta. Tässä tapauksessa naapurin kirjallista suostumusta ei ole esitetty. Hakemukseen liitetyssä leikkauskuvassa on esitetty viiden metrin suojaetäisyys, mutta hakemuksessa ei ole esitetty perusteluita suositusta pienemmälle etäisyydelle.
Hakemuksessa esitetty etäisyys ei sido lupaviranomaista, vaan suojaetäisyys ratkaistaan tapauskohtaisessa lupaharkinnassa alueen olosuhteet huomioon ottaen.
Yllä mainitun vuoksi suojaetäisyyden osalta on päädytty pitäytymään alueen aiempien lupien sekä kyseisen oppaan suosituksen mukaisessa suojaetäisyydessä.

Mikäli päivitettyjen suunnitelmien perusteella todetaan, että kymmenen metrin suojaetäisyyden säilyttäminen vaarantaisi pohjaveden suojelun kannalta tarpeellisen suojakerroksen toteuttamisen tai johtaisi muutoin siihen, ettei alueella olevia maa-aineksia ole riittävästi luvan mukaisten täyttö- ja jälkihoitovelvoitteiden toteuttamiseen, voidaan suojaetäisyyden pienentämistä viiteen metriin pitää tapauskohtaisesti arvioituna mahdollisena. Lautakunnan näkemyksen mukaan lopullinen arvio suojaetäisyyden tarkoituksenmukaisuudesta tulisi tällöin tehdä vasta päivitettyjen maa-ainesmäärälaskelmien perusteella.

Kohdassa 2. valittaja vaatii törmäpääskyjä koskevan lupamääräyksen poistamista, jonka lupa- ja valvontavirasto katsoi maa-ainesluvasta lausuessaan tarpeelliseksi toteuttaa ennen toiminnan aloittamista.
Lupa- ja valvontaviraston lausuntoon annetussa vastineessa luvan hakija (valittaja) ei esittänyt syitä, miksi selvitystä ei olisi tarpeen tehdä. Alueelle laaditussa luontoselvityksessä eikä ympäristötarkastajan tarkastuskäynnillä havaittu törmäpääskyjen pesäkoloja. Molemmat tarkastukset on tehty pesimäkauden ulkopuolella, eikä havaintoja voida pitää pesimäkaudella tehtävää törmäpääskyselvitystä vastaavana selvityksenä.
Törmäpääsky on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu laji, ja sen pesien hävittäminen tai vahingoittaminen on kielletty. Ottamisalueiden jyrkät rintaukset voivat soveltua pesimäympäristöksi myös sellaisilla alueilla, joilla pesintää ei ole aiemmin havaittu.
Lautakunta toteaa, ettei lupapäätös perustu arvioon alueella esiintyvästä törmäpääskykannasta, vaan sen tarkoituksena on varmistaa, ettei toiminnalla vaaranneta mahdollista alueelle muodostuvaa törmäpääskyn pesimäyhdyskuntaa. Lupamääräys on annettu ennaltaehkäisevästi luonnonarvojen turvaamiseksi ja sillä varmistetaan, ettei alueella ole luonnonsuojelulain suojaamia pesimäpaikkoja, joihin toiminnalla voisi olla vaikutuksia.

Valittaja vaatii lupamääräyksen 3 poistamista. Lautakunta toteaa, että lupamääräys ei koske kiinteistön eteläosassa sijaitsevia vanhoja ottamisalueita, vaan hakemuksen mukaista ottamisaluetta, jolle maa-aineslupa on myönnetty ja jossa ottamistoimintaa on tarkoitus harjoittaa. Alueen eteläosassa sijaitsevien ylisyvien kohtien täyttämistä ei ole edellytetty lupapäätöksessä luvassa esitetyin perusteluin.
Lupamääräys koskee yksinomaan hakemusaluetta, jolla sijaitsee yksittäisiä kohtia, joiden korkeusasema on alle vaaditun neljän metrin

suojakerroksen mahdollistavan tason. Lupahakemuksessa alimmaksi ottotasoksi ottamisalueelle on esitetty taso, joka jättää pohjaveden pinnan yläpuolelle neljän metrin suojakerroksen.
Alue sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeällä Latikkakankaan pohjavesialueella. Maa-aineslain 3 §:n mukaan maa-ainesten ottamisesta ei saa aiheutua tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista. Lupaviranomainen on katsonut, että maa-aineslain mukaisten luvan myöntämisedellytysten täyttyminen voidaan varmistaa vain, mikäli koko hakemusalueella toteutuu hakemuksessa esitetty neljän metrin suojakerros pohjaveden yläpuolella.
Tämän vuoksi lupaviranomainen on määrännyt hakemusalueen saatettavaksi ennen ottamistoiminnan aloittamista kyseistä suojakerrosta vastaavaan tasoon alueella käytettävissä olevilla, pohjavesialueelle soveltuvilla maa-aineksilla.
Lupaviranomainen on lisäksi katsonut tarkoituksenmukaiseksi edellyttää täyttötoimenpiteiden toteuttamista ennen ottamistoiminnan aloittamista, koska muutoin hakemusalueelle jäisi yksittäisiä ympäristöään alempana sijaitsevia kohtia eikä alueelle muodostuisi yhtenäistä alinta ottotasoa. Tällöin alimpien ottotasojen noudattamista sekä vaaditun suojakerroksen säilymistä ei voitaisi luotettavasti todeta valvonnassa. Alueelta ei ole käytettävissä kattavaa ja ajantasaista korkeusmallia, vaan korkeustieto perustuu rajalliseen määrään yksittäisiä mittauksia.

Edellä esitetyillä lupamääräyksillä on pyritty turvaamaan maa-aineslain mukaisten luvan myöntämisedellytysten täyttyminen sekä varmistamaan toiminnan turvallinen ja ympäristön kannalta hyväksyttävä toteuttaminen. Suojaetäisyyttä koskevalla määräyksellä on pyritty turvaamaan naapurikiinteistön oikeudet sekä ottamisalueen turvallinen toteuttaminen ja jälkihoito. Törmäpääskyselvitystä koskevalla määräyksellä on pyritty varmistamaan, ettei toiminnasta aiheudu haittaa luonnonsuojelulain nojalla suojelluille lajeille tai niiden mahdollisille pesimäpaikoille. Täyttötoimenpiteitä koskevalla määräyksellä on puolestaan pyritty varmistamaan maa-aineslain 3 §:n mukaisten pohjaveden suojelutavoitteiden toteutuminen sekä luvan ehtojen käytännön valvottavuus koko ottamisalueella.

Lautakunta katsoo, ettei valituksessa ole esitetty sellaista uutta selvitystä, jonka perusteella törmäpääskyselvitystä tai täyttötoimenpiteitä koskevia lupamääräyksiä olisi tarpeen muuttaa tai poistaa. Suojaetäisyysmääräystä on pidetty lupaharkinnassa perusteltuna, mutta sen tarkoituksenmukaisuutta voidaan arvioida uudelleen täyttötoimenpiteiden jälkeen laadittavien päivitettyjen maa-ainesmäärälaskelmien perusteella.

Päätös on kaupungin strategian mukainen.

Sovelletut oikeusohjeet
Maa-aineslaki (555/1981) 3 §, 6 § ja 11 §
Luonnonsuojelulaki (9/2023) 70 ja 74 §.

Valmistelija ympäristötarkastaja Katja Katajisto

Esittelijä Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo

Päätösehdotus

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta antaa lausuntopyyntöön asiassa 2628/2026 yllä esitetyn lausunnon Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Käsittely

Päätös